17/05/2019

Η Μονή του Τιμίου Σταύρου σπουδαίο Ορθόδοξο προσκύνημα στα Ιεροσόλυμα

/ Ιερές Μονές

Η Ιερά Μονή του Τιμίου Σταυρού αποτελεί σπουδαίο Ορθόδοξο προσκύνημα στην καρδιά της Νέας Πόλεως. Είναι κτισμένη στην ομώνυμη κοιλάδα, την Κοιλάδα του Σταυρού (Έμεκ χα-Ματσλεβά στην εβραϊκή και Der lem-Mussalaben στην αραβική), περίπου δύο χιλιόμετρα δυτικά των τειχών της Ανατολικής Ιερουσαλήμ, δίπλα στην ισραηλινή Βουλή. Είναι η ωραιότερη και αρχαιότερη Μονή του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου στην Ιερουσαλήμ.

Η Μονή είναι αφιερωμένη στο Σταυρό του Κυρίου. Σε αυτή βρίσκεται ο τόπος, στον οποίο ήταν φυτεμένο το δέντρο από το οποίο κατασκευάστηκε ο Σταυρός του Χριστού. Πληροφορίες σχετικά με το δέντρο αντλούμε από τις διάφορες εκκλησιαστικές παραδόσεις και από κάποιο αρχαίο κείμενο στη συριακή γλώσσα. Η

ιστορία του δέντρου του Σταυρού αρχίζει στα χρόνια του Πατριάρχη Αβραάμ και συνδέεται με την εμφάνιση της Αγίας Τριάδας με τη μορφή τριών Αγγέλων στον Αβραάμ στη Μαμβρή.

Η παράδοση αναφέρει, ότι αφού οι Άγγελοι πραγματοποίησαν την επίσκεψή τους, έφυγαν για τα Σόδομα, άφησαν όμως στον Αβραάμ τα τρία ραβδιά τους. Μετά την καταστροφή των Σοδόμων ο Λωτ έγινε άθελά του αίτιος αιμομιξίας.

Σύμφωνα με την Παλαιά Διαθήκη και το βιβλίο της Γενέσεως (ιθ’ 27-38) ο Λωτ μετά την καταστροφή των Σοδόμων και των Γομόρων κατέφυγε μαζί με τις δύο κόρες του σε μια σπηλιά. Εκεί οι κόρες του, αφού τον μέθυσαν, κοιμήθηκαν μαζί του για την απόκτηση απογόνων. Από τα δύο παιδιά που γεννήθηκαν προήλθαν οι Μωαβίτες και οι Αμανίτες. Μετά την αποτρόπαιη πράξη του ο Λωτ κατέφυγε και κατοίκησε στη σημερινή Ουάδ-ελ-Μουάλεμπε. Εκεί προσευχόταν και ζητούσε από το Θεό να τον συγχωρέσει για την πράξη του. Συζήτησε μάλιστα το θέμα με τον Αβραάμ και τον ρώτησε τι θα έπρεπε να κάνει για να εξιλεωθεί. Ο Αβραάμ έδωσε στο Λωτ τα ραβδιά που του είχαν αφήσει οι Τρεις Άγγελοι και του είπε να τα φυτέψει στα περίχωρα της Ιερουσαλήμ. Του είπε μάλιστα πως θα έπρεπε να τα ποτίζει με νερό του Ιορδάνου και αν τα ραβδιά άνθιζαν, αυτό θα σήμαινε πως ο Θεός συγχώρεσε το αμάρτημά του. Ο Λωτ πότιζε τα ραβδιά, τα οποία με την πάροδο του χρόνου άνθισαν και έγιναν ένα τριπλό δέντρο από πεύκο, κυπαρίσσι και κέδρο.

Σύμφωνα με την παράδοση, ο Καϊάφας που πρωτοστάτησε στην καταδίκη του Χριστού (Ματθ. 26,57, Ιωάν.18,13) διέταξε να κατασκευάσουν το Σταυρό του Χριστού από το τρισύνθετο αυτό ξύλο, το οποίο θεωρείτο καταραμένο. Πίστευε πως με την αυξομείωση του ύψους του ο Χριστός θα βασανιζόταν περισσότερο και πως η Σταύρωσή Του πάνω σε αυτό θα γινόταν περισσότερο ατιμωτική.

Αξιόπιστη πηγή αναφέρει την ίδρυση της Μονής την εποχή του Μεγάλου Κωνσταντίνου. Πολλοί μάλιστα θεωρούν πως κτήτορας της Μονής του Σταυρού ήταν η Αγία Ελένη. Λίγο μεταγενέστερη παράδοση ανάγει την ίδρυσή του σε ιστορικά γεγονότα. Σύμφωνα με αυτήν το Μοναστήρι ιδρύθηκε από τον Αυτοκράτορα Ηράκλειο, όταν το 628 επέστρεψε νικητής από την Περσία, φέρνοντας μαζί του τον Τίμιο Σταυρό για να Τον αποθέσει στο Γολγοθά. Στο σημείο εκείνο στρατοπέδευσε και αποφάσισε προς τιμήν του Σταυρού να κτίσει ένα Μοναστήρι. Άλλη παράδοση ανάγει την ίδρυση της Μονής στο βυζαντινό Αυτοκράτορα Ιουστινιανό (527-565), ο οποίος συνέδεσε το όνομά του με την ίδρυση πολλών μοναστηριών στην Αγία Γη.

Αρχαιολογικά πάντως είναι βέβαιο πως η αρχή του Μοναστηριού ανάγεται στους βυζαντινούς χρόνους της Αγίας Γης. Αυτό επιβεβαιώνεται όχι μόνο από τις διάφορες εκκλησιαστικές παραδόσεις, αλλά και από νεώτερες έρευνες και γραπτές μαρτυρίες.

Η μεγάλη ακμή του Μοναστηριού αρχίζει από τον 11ο αιώνα, όταν ο Αγιορείτης Ίβηρας Μοναχός Πρόχορος το ανακαίνισε και το επάνδρωσε με Ίβηρες Μοναχούς. Από τότε και μέχρι τον 18ο αιώνα, που επανήλθε σαν νόμιμη περιουσία στο Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο, το Μοναστήρι του Σταυρού ανήκε στην Ιβηρική Μοναχική Αδελφότητα της Ιερουσαλήμ. Οι βασιλείς της Ιβηρίας το προστάτευσαν και το υποστήριξαν με άφθονες και πλούσιες δωρεές, καθιστώντας το Μοναστήρι και την Ιβηρική Αδελφότητα, στους δύσκολους αιώνες της κατοχής των Μαμελούκων, ως την ισχυρότερη χριστιανική κοινότητα στην Αγία Γη. Τόσο μεγάλη ήταν η δύναμη και η επιρροή των Ιβήρων Μοναχών του Μοναστηριού αυτού στην Ιερουσαλήμ, ώστε είχαν αναλάβει και την προστασία των Αγίων Προσκυνημάτων ως αντιπρόσωποι του Ορθόδοξου κλήρου.

Οι Μοναχοί του Μοναστηριού ξεπερνούσαν τους εκατό και ανάμεσά τους υπήρχαν αρκετοί λόγιοι, καλλιτέχνες και σπουδαίοι αγιογράφοι. Στις αρχές του 13ου ήρθε και έζησε στο Μοναστήρι ο εθνικός ποιητής της Ιβηρίας Σώτα Ρουσταβέλλη. Μια σχετική με αυτό ιβηρική παράδοση αναφέρει πως ο ποιητής Ρουσταβέλλη πέθανε στην Ιερουσαλήμ και τάφηκε μέσα στην εκκλησία του Μοναστηριού. Η προσωπογραφία του ποιητή με ιβηρική επιγραφή σώζεται μέχρι σήμερα πάνω σε

ένα από τους εικονογραφημένους πεσσούς της κεντρικής εκκλησίας. Τον 14ο αιώνα η εκκλησία εικονογραφήθηκε με ωραιότατες αγιογραφίες, πολλές από τις οποίες σώζονται μέχρι σήμερα συνοδευόμενες με ιβηρικές επιγραφές.

Η παρακμή της Ιβηρικής Αδελφότητας άρχισε από τον 16ο αιώνα με αίτια τα πολλά χρέη που δεν μπορούσαν να ξεπληρώσουν στους δανειστές τους. Στις δύσκολες αυτές μέρες το Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο ανέλαβε την προστασία των Ιβήρων και των Μοναστηριών τους. Αφού ξεπλήρωσε όλα σχεδόν τα χρέη των Ιβήρων Μοναχών επανέκτησε το Μοναστήρι μαζί με όλους τους πνευματικούς και καλλιτεχνικούς του θησαυρούς και το επάνδρωσε με Έλληνες Μοναχούς. Εξαιτίας όμως των μεγάλων στην Παλαιστίνη ανωμαλιών, παρά την αγαθή μέριμνα και θέληση του Πατριάρχου Αθανασίου, η παιδεία υποβαθμίστηκε. Μάλιστα το Νοέμβριο του 1843 η Σύνοδος του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων αποφάσισε «εκτός της Ιερουσαλήμ Μοναστήριον του Τιμίου Σταυρού επισκευασθήναι και αποκατασταθήναι Σχολείον του ιερού κλήρου». Η Σύνοδος στην απόφασή της για την ίδρυση της Σχολής της Μονής του Τιμίου Σταυρού περιλαμβάνει και την ίδρυση τυπογραφείου «εν αυτώ τω ιερώ Μοναστηρίω συστηθήσονται έτι και δύο τυπογραφεία, το εν της ελληνικής, το έτερον της αραβικής». Δυστυχώς, η απόφαση αυτή δεν εφαρμόστηκε και περίπου ένα έτος μετά το Δεκέμβριο του 1844 ο Πατριάρχης Αθανάσιος απεβίωσε στην Κωνσταντινούπολη και η ιδέα της ιδρύσεως της Σχολής εγκαταλείφθηκε για να αναφανεί και να λάβει την πραγματοποίησή της από τον Διονύσιο Κλεόπα.

Ο Πατριάρχης Κύριλλος Β΄ (1845-1872) με την ανάρρησή του στο θρόνο, εκτός των σοβαροτάτων προσκυνηματικών ζητημάτων, σπουδαίο μέλημά του κατέστησε την ίδρυση εκπαιδευτικών καθιδρυμάτων για τη μόρφωση του κλήρου και του λαού. Στα Ιεροσόλυμα τα έτη 1788-1808 άκμαζε η ιδρυθείσα Πατριαρχική Σχολή, στην οποία χρημάτισε σχολάρχης ο διαπρεπής λόγιος Ιάκωβος ο Πάτμιος. Σπουδαίοι Αγιοταφίτες, οι οποίοι μαθήτευσαν πλησίον του, ακολούθησαν το έργο του διακρινόμενοι για την παιδεία και την αρετή τους, όπως ο Αρχιμανδρίτης Μάξιμος ο Συμαίος διορισμένος από τον π. Άνθιμο, Διευθυντής της Σχολής, ο Ιερομόναχος Προκόπιος Αράβογλου και ο Νεόφυτος ο Κύπριος, οι οποίοι μας άφησαν πολύτιμα έργα, τα οποία διαφωτίζουν την ιστορία των Αγίων Τόπων. Παρά τους μεγάλους κινδύνους, τους οποίους διέτρεξε η Αγιοταφιτικὴ Αδελφότητα κατά τους δύσκολους εκείνους χρόνους και τους αγώνες, τους οποίους διεξήγαγε για την υπεράσπιση των δικαίων του έθνους μας στους Αγίους Τόπους, συνέστησε το 1817 τη μεγάλη βιβλιοθήκη του Ιερού Κοινού, και του Παρθενίου, με ζήλο διακαή του Ιερομονάχου Προκοπίου Αράβογλου, Επιτρόπου του Πατριάρχου Πολυκάρπου, του Μοναχού Ανθίμου, ο οποίος χρημάτισε Αρχιγραμματεὺς του ιερού Κοινού και του Παρθενίου, οι οποίοι συνετέλεσαν τα μέγιστα στον καταρτισμό της

βιβλιοθήκης, τον πλουτισμό και την ταξινόμηση των βιβλίων της.

Η μεγάλη υπηρεσία του Πατριάρχη Κύριλλου σε σχέση με την παιδεία συνίστατο στην ίδρυση Θεολογικής Σχολής, την οποία έμελλε να αναμορφώσει ο Πατριάρχης Κύριλλος, ο οποίος, καθώς ήταν φιλόμουσος, εξαιρετικά μερίμνησε για την ανάδειξη μορφωμένων κληρικών. Το 1857, ο Πατριάρχης Κύριλλος, αφού ανακαίνισε και διαμόρφωσε τη Μονή, τη μετέτρεψε στην περίφημη Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού. Ως Θεολογική Σχολή λειτούργησε χωρίς καμιά διακοπή μέχρι το 1905.

Ο Κλεόπας, κληρικός μεγάλης δραστηριότητας και ευρείας μορφώσεως, πίστευε ότι πρέπει να ιδρυθεί νέα Σχολή μακριά από την Ιερουσαλήμ, η οποία να έχει μαθητές αφοσιωμένους αποκλειστικά στα μαθήματά τους. Έτσι το Νοέμβριο του 1851 ο Πατριάρχης ανήγγειλε επισήμως προς τον Μητροπολίτη Πέτρας Μελέτιο την απόφασή του για την ίδρυση της Σχολής του Σταυρού. Όρισε επιστάτη τον Διονύσιο Κλεόπα και διέταξε την επισκευή και διασκευή αυτής με την προσθήκη αιθουσών και άλλων οικημάτων. Την 3η Φεβρουαρίου του 1855 τελέσθηκαν επισήμως και με μεγαλοπρέπεια οι ενάρξεις της Σχολής του Σταυρού. Η επίσημη ονομασία της Σχολής ήταν Θεολογική Σχολή του Πατριαρχικού Θρόνου των Ιεροσολύμων. Το γεγονός αυτό εξήρε καταλλήλως ο πρώτος σχολάρχης Διονύσιος Κλεόπας, ο οποίος δυστυχώς διηύθυνε τη Σχολή μόλις ένα έτος. Τον Ιούνιο του 1856 ερχόμενος σε αντίθεση με ισχυρούς Αγιοταφίτες χαρακτηρίσθηκε ως επικίνδυνος νεωτεριστής και για το λόγο αυτό αναγκάσθηκε να παραιτηθεί. Μετέβη στην Αθήνα μετά από πρόσκληση της Ελληνικής Κυβερνήσεως, όπου τον Αύγουστο του ιδίου έτους διορίσθηκε καθηγητής του Πανεπιστημίου και «Γενικός Διευθυντής της Ριζαρείου Σχολής».

Μετά την αποχώρησή του, σχολάρχης διορίσθηκε ο Αρχιμανδρίτης Νικόδημος Κωνσταντινίδης, ο κατόπιν Μητροπολίτης Κυζίκου για δύο χρόνια. Επί των ημερών του αποφοίτησαν και οι πρώτοι απόφοιτοι της Σχολής, όπως οι Αθανάσιος Δημητριάδης, Ιωάννης Γεωργίου και ιεροδιάκονος Ιωσήφ. Μετέπειτα διορίστηκε Σχολάρχης ο Αρχιμανδρίτης Γερμανός Γρηγοράς, ο διευθυντής της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης.

Διάδοχος του Γερμανού Γρηγορά αναδείχθηκε ο Κύριλλος Αθανασιάδης, ο οποίος χρημάτισε διευθυντής της Σχολής από το 1865 έως το 1864. Κατά τη διάρκεια της θητείας του στη Σχολή δίδαξαν εξαίρετοι καθηγητές, όπως ο Βενιαμίν Ιωαννίδης, ο Γρηγόριος Παλαμάς, ο Ιερώνυμος Μυριανθεύς, ο Φώτιος Αλεξανδρίδης, ο Επιφάνειος Ματτέος και ο Γεράσιμος Πρωτοπαππάς. Οι προαναφερόμενοι καθηγητές ήταν εξαίρετοι λόγιοι και εξέδωσαν έργα πολλών αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων.

Η πρώτη περίοδος λειτουργίας της Θεολογικής Σχολής διήρκησε έως το 1876. Τότε συνέβησαν τα γεγονότα επί Πατριάρχου Κυρίλλου και η Σχολή διέκοψε τη λειτουργία της. Συγκεκριμένα ο Πατριάρχης Κύριλλος υπήρξε καταπιεστικός και αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να ενταθούν οι σχέσεις Πατριάρχου Ιεροσολύμων και Αγιοταφιτικής Αδελφότητας. Ο Κύριλλος δεν αποδεχόταν την αναδιοργάνωση της Αγιοταφιτικής Αδελφότητας, κυρίως μετά την έκδοση του Χάττι Χουμαγιούν (1856) από τους Τούρκους, το οποίο επέτρεπε στις χριστιανικές Εκκλησίες, που βρίσκονταν στα όρια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, να αναδιοργανωθούν. Επίσης ο Κύριλλος δεν αναγνώρισε το βουλγαρικό σχίσμα. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να εκδηλωθεί η δυσαρέσκεια της Αγιοταφιτικής Αδελφότητας, η οποία τον αποκήρυξε.

Η δεύτερη περίοδος λειτουργίας της Μονής του Σταυρού ξεκίνησε το 1881 και ολοκληρώθηκε το 1884. Διευθυντής αυτή την περίοδο διετέλεσε και πάλι ο Φώτιος Αλεξανδρίδης. Η τρίτη περίοδος λειτουργίας της Σχολής ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 1888 και ολοκληρώθηκε την 29 Μαΐου 1888. Επί πατριαρχείας του Γερασίμου του Α΄ το 1893 η Σχολή λειτούργησε και πάλι με τη φροντίδα του Μεγάλου Σκευοφύλακα Ευθυμίου. Σε αυτήν την περίοδο λειτουργίας της Σχολής διευθυντές χρημάτισαν ο Γερμανός Βασιλάκης (1894-1900) και ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος (1900-1909). Ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος ήταν και ο ίδιος μαθητής της Σχολής και κατόρθωσε να διασώσει πολύτιμες πληροφορίες για τη Σχολή. Επί των ημερών του η Σχολή έφθασε σε ύψιστη ακμή. Ο Χρυσόστομος αναδείχθηκε ο κύριος αναμορφωτής όχι μόνο της Σχολής, αλλά και της ζωής της Αγιοταφιτικής Αδελφότητας. Το 1905 η Σχολή πανηγύρισε την πεντηκονταετηρίδα της με την έκδοση αργότερα του σχετικού αναμνηστικού τόμου. Η διένεξη όμως του Πατριάρχου Ιεροσολύμων Δαμιανού με την Αγιοταφιτική Αδελφότητα, το 1908, είχε σαν αποτέλεσμα η Σχολή να κλείσει οριστικά. Το 1948 η έρημη πλέον Μονή κατελήφθη από τα ισραηλινά στρατεύματα και εκκενώθηκε από αυτά το 1960.

Εν γένει, η Σχολή του Σταυρού επί της Πατριαρχίας Κυρίλλου του Β΄ κατόρθωσε να επιτελέσει σημαντικές προόδους, και η Σιωνίτιδα Εκκλησία απόκτησε ισχυρή πνευματική δύναμη, η οποία ήταν αναγκαία και για την καταπολέμηση ετεροδόξων

προπαγανδών. Ο Πατριάρχης Κύριλλος, ως ιδρυτής της θεολογικής σχολής, συνέδεσε δια παντός το όνομά του με την ιστορική περίοδο της αναγεννήσεως της πνευματικής μορφώσεως στην Παλαιστίνη. Με την διάδοση της Παιδείας συνδέεται και η ίδρυση το 1853, από τον Πατριάρχη Κύριλλο, του πρώτου τυπογραφείου. Επειδή οι υπάρχουσες Σχολές στην Παλαιστίνη, όπως και οι ναοί στερούνταν πολλά αναγκαία βιβλία ελληνικών και αραβικών, ο Πατριάρχης Κύριλλος αποφάσισε να ιδρύσει στα Ιεροσόλυμα Τυπογραφείο, το οποίο εγκατέστησε στο μοναστήρι του Αγίου Νικολάου. Έκτοτε το τυπογραφείο άρχισε να εκτυπώνει εκκλησιαστικά βιβλία, διδακτικά και διάφορα άλλα ηθικοθρησκευτικού περιεχομένου στην ελληνική και αραβική γλώσσα, τα οποία διαδίδονταν όχι μόνο στην Παλαιστίνη και Συρία, αλλά και όπου ήταν εφικτό.

Η προσφορά της Θεολογικής Σχολής του Τιμίου Σταυρού είναι ανεκτίμητη. Η Σχολή κατάφερε με τη λειτουργία της να ανυψώσει τη θεολογική κατάρτιση των στελεχών του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων. Η Σχολή ανέδειξε αξιόλογους διδάσκαλους της Ορθοδόξου Θεολογίας (Διονύσιος Κλεόπας, Βενιαμίν Ιωαννίδης, Γρηγόριος Παπαμιχαήλ, Χρυσόστομος Παπαδόπουλος), αλλά και ικανούς ποιμένες της Εκκλησίας. Η Σχολή εξέδιδε και το επιστημονικό περιοδικό με τίτλο «Νέα Σιών». Το περιοδικό εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1904 και μετά το κλείσιμο της Σχολής συνέχισε να αποτελεί όργανο του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων. Σε αυτό δημοσιεύονται χρονικά, μελέτες αναφερόμενες στην ιστορία, την αρχαιολογία, την τοπογραφία της Παλαιστίνης, τα ιερά Προσκυνήματα, την τοπική και πανορθόδοξη ζωή, τις διεκκλησιαστικές σχέσεις και άλλα. Ακόμα και σήμερα το περιοδικό «Νέα Σιών» αποτελεί σπουδαίο βοήθημα για πολλές επιστημονικές μελέτες.

Αρχιτεκτονική
Η Μονή του Τιμίου Σταυρού είναι ένα τεράστιο κτιριακό συγκρότημα. Τη σημερινή του μορφή την απέκτησε το 1855 όταν ιδρύθηκε σε αυτό η περίφημη Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού. Το εντυπωσιακό κωδωνοστάσιο της Μονής είναι του ΙΘ΄ αιώνα. Τον ίδιο αιώνα κατασκευάστηκε και το κτίριο, στο οποίο στεγάζεται η περίφημη Βιβλιοθήκη του Μοναστηριού.

Το κτιριακό συγκρότημα του μοναστηριού χωρίζεται σε πέντε ορόφους. Στον πρώτο όροφο βρίσκονται διάφορες κρύπτες, αποθήκες, εργαστηριακοί χώροι, το ελαιοτριβείο, στέρνες, οι παλαιοί στάβλοι, ευρύχωρες αυλές και μικρά κηπάρια. Στο δεύτερο και τρίτο όροφο υπάρχουν οι αίθουσες διδασκαλίας, η κοινή τράπεζα της Σχολής, το μαγειρείο, οι φούρνοι, μικρά παρεκκλήσια, η κεντρική βιβλιοθήκη και τα αναγνωστήρια των μαθητών. Ο τέταρτος και πέμπτος όροφος στέγαζαν τις ευρύχωρες και επιβλητικές αίθουσες τελετών, το μουσείο και το γραφείο του διευθυντού της Σχολής. Το κτιριακό συγκρότημα του μοναστηριού είναι

τετράγωνο στο σχήμα του, το Καθολικό καταλαμβάνει το κέντρο του κτιρίου, ενώ τα πανύψηλα τείχη κάνουν το μοναστήρι να μοιάζει με κάστρο.

Το Καθολικό της Μονής του Σταυρού ήταν αρχικά αφιερωμένο στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου. Αργότερα αφιερώθηκε στους Βασιλείς και Ισαποστόλους Κωνσταντίνο και Ελένη και στην Ύψωση του Τιμίου Σταυρού. Ο ναός αρχιτεκτονικά ανήκει στο ρυθμό της τρίκλιτης Βασιλικής με έναν κεντρικό τρούλο και τρία υποθόλια και είναι ο μοναδικός ναός στην Παλαιστίνη με το συγκεκριμένο αρχιτεκτονικό τύπο. Πάντως τηρεί τον τύπο βυζαντινού ναού, που συναντάμε κατά τον Ζ΄ αιώνα και σε άλλες περιοχές της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

Το Καθολικό της Μονής, καθώς και τα περισσότερα μωσαϊκά που το διακοσμούν ανήκουν στον ΙΑ΄ αιώνα. Μετά τον ΙΑ΄ αιώνα δεν είναι γνωστή κάποια επέμβαση στο κτίριο, ενώ το 1644 έγινε επισκευή στον τρούλο και τον ΙΘ΄ αιώνα έγινε η προσθήκη του τέμπλου. Στο Καθολικό συναντάμε δύο στρώματα μωσαϊκών δαπέδων. Το πρώτο είναι τμήματα από το μωσαϊκό δάπεδο του πρώτου βυζαντινού ναού, που χρονολογούνται τον Στ΄ αιώνα.

Το δεύτερο είναι το μωσαϊκό δάπεδο του ΙΑ΄ αιώνα, που διατηρείται μέχρι σήμερα ακέραιο. Και τα δύο στρώματα μωσαϊκών είναι βυζαντινής τεχνοτροπίας, παρόμοια με μωσαϊκά άλλων ναών σε πόλεις της Παλαιστίνης και κυρίως στη Μαδηβά.

Οι τοίχοι του Καθολικού κοσμούνται με τοιχογραφίες των οποίων οι επιγραφές είναι στην ελληνική και την ιβηρική γλώσσα. Πολλές από αυτές είναι κατασκευασμένες με γεωργιανή τεχνοτροπία. Το γεγονός ότι οι επιγραφές είναι γραμμένες στην ελληνική, αλλά και στην ιβηρική, καταδεικνύει την παρουσία μοναχών και των δύο ομόδοξων λαών στη Μονή. Οι τοιχογραφίες χρονολογούνται τον ΙΖ΄ αιώνα.

Το τέμπλο ανήκει στον ΙΘ΄ αιώνα και είναι κτιστό. Περιλαμβάνει τις εικόνες των Αποστόλων και του Χριστού σε μετάλλια, τις εικόνες τεσσάρων σπουδαίων Ιεραρχών της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων (Άγιος Σωφρόνιος Ιεροσολύμων, Άγιος Ιουβενάλιος, Άγιος Ιάκωβος ο Αδελφόθεος και Άγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων) και δύο εξαπτέρυγα, τα οποία πλαισιώνουν τις εικόνες των Ιεραρχών. Οι μεγάλες φορητές εικόνες του τέμπλου είναι ιστορημένες πάνω σε ξύλο και φαίνεται να ανήκουν στους χρόνους της ηγεμονίας του Νικηφόρου. Επίσης τοιχογραφούνται ο Σωκράτης, ο Πλάτων, καθώς και άλλοι φιλόσοφοι, οι οποίοι θεωρούνται κατά την παράδοση της Εκκλησίας Χριστιανοί προ Χριστού. Σπουδαίο επίσης είναι και το παρεκκλήσιο, αφιερωμένο στον Άγιο Ιωάννη το Δαμασκηνό.